

Waternet toont respect voor de waarden van het Gein

Na een langdurig onderzoek stuurde Waternet rond Koninginnedag een eerst concept van de 'Variantennota - dijkverbetering het Gein' naar de leden van de klankbordgroep. De variantennota is het document, waarin de hoofdlijnen van de maatregelen voor de dijkverbetering zullen worden vastgelegd. Heel ongebruikelijk voor dit type zakelijke, technische nota's heeft Waternet aan de variantennota een ondertitel meegegeven: 'Samen op weg naar een oplossing'. Het zou het motto kunnen zijn voor het regeerakkoord van een nieuw kabinet en dan is maar al te gauw de wens de vader van de gedachte. Maar Waternet heeft in dit geval een goede reden om deze woorden te gebruiken. De medewerkers van Waternet en hun adviseurs hebben veel werk verzet, ze hebben geluisterd naar de geluiden en opvattingen uit hun omgeving en ze hebben hun best gedaan om een plan te maken dat veiligheid combineert met behoud en versterking van de waarden van het Gein. Hoewel het nog te vroeg is om een eindoordeel te geven over het resultaat, kan ik wel zeggen dat de uitgangspunten voor de aanpak er goed uit zien.

In de variantennota presenteert Waternet de oplossing voor het gebrek aan stabiliteit en hoogte van de dijken in het Gein. Die oplossing bestaat uit een combinatie van maatregelen. Daarmee wordt in de eerste plaats voor lange tijd voldoende veiligheid geboden tegen dijkdoorbraak en overstroming van het achterland. Daarnaast wil Waternet met de maatregelen de landschappelijke en cultuurhistorische waarden behouden. 'De vorm van de dijk met de dijksloot en het ensemble van de dijk, bebouwing en beplanting blijven nagenoeg intact', aldus Waternet. Van de 4500 bomen die er in het Gein staan in de directe nabijheid van de wegen zouden er maar ongeveer 200 moeten verdwijnen.

Combinatie van maatregelen
Het voorstel van Waternet bestaat uit een combinatie van maatregelen. Die maatregelen kunnen in twee groepen worden ingedeeld:

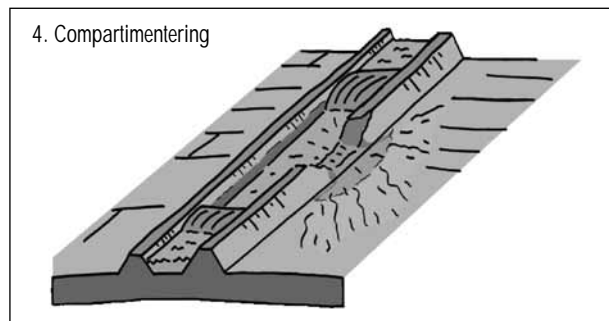
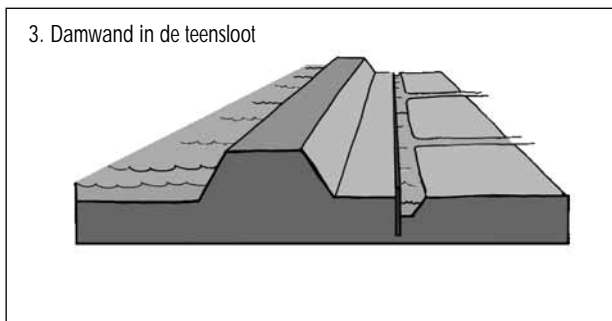
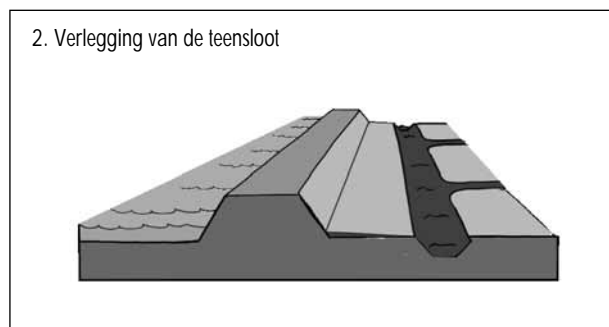
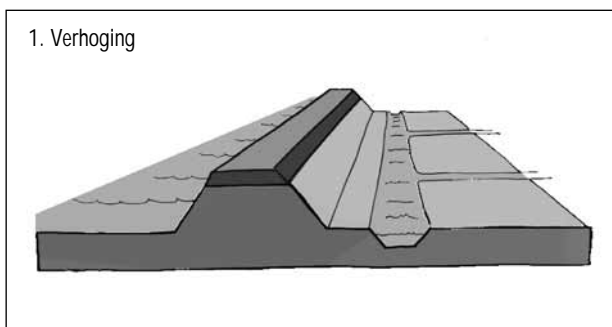
Vervolg op blz. 2

In deze nieuwsbrief

pagina 1 *Waternet toont respect voor de waarden van het Gein*
pagina 3 *Wat heeft het bestuur de afgelopen periode gedaan*
pagina 4 *De Broekzijder Molen*
pagina 5 *Het vervolg van de ligplaatsperikelen van bootjes in het Nauwe Gein*
pagina 6 *Neem waar en tel mee!*
pagina 7 *Basiscursus zoogdieren inventariseren*

pagina 8 *Meld u aan voor nieuwsbrief op vernieuw de website*
pagina 9 *Oplossing zoekt problemen*
pagina 9 *Wolkers weetje*
pagina 10 *Fietsbrug over het Amsterdam Rijn Kanaal*
pagina 10 *Zwaluwen*
pagina 11 *Geindag 2010 wordt 2011*
pagina 12 *Bosuil in Abcoude*

De SHG Nieuwsbrief verschijnt ook elektronisch. Kijk op: www.spaarhetgein.nl

- Maatregelen die de kans op een dijkdoorbraak verkleinen. Dit zijn de klassieke maatregelen, zoals verhoging en versteviging van de dijk. In het Gein worden deze maatregelen toegepast, maar kiest Waternet in bijna het gehele traject voor een invulling die het landschap intact laat;
- Maatregelen die de gevolgschade na een eventuele dijkdoorbraak beperken. Absolute zekerheid dat een dijk nooit doorbreekt is niet te verkrijgen. Door nu een iets grotere kans op dijkdoorbraak te accepteren, maar er voor te zorgen dat het Gein na een dijkdoorbraak kan worden afgesloten, zodat de schade in de polders en aan de woningen en bedrijven gering en controleerbaar blijft, komt Waternet tot een 'slimme' combinatie van betrekkelijk lichte maatregelen, die het landschap niet op zijn kop zetten.

Wat zijn de maatregelen?

1. Het verhogen van de kruin van de dijk.
2. Verlegging van de sloot langs de teen van de dijk aan de polderzijde.
3. Een constructief houten scherm (damwand) in de teensloot.
4. Compartimentering van het Gein.

Het verhogen van de kruin van de dijk
 In een deel van het Gein, maar lang niet overal, is de dijk te laag. De dijk en het achterliggende land zakt namelijk heel langzaam maar zeker een beetje ten opzichte van het waterpeil. Op veel plaatsen is de ophoging beperkt tot één of enkele decimeters; op enkele stukken dijk is een verhoging van 35 cm of meer nodig. In deze berekeningen gaat Waternet ervan uit dat de dijk 30 jaar lang op voldoende hoogte blijft. Omdat een forse verhoging ingrijpende gevolgen kan hebben voor de woningen en het landschap stelt Waternet voor om op enkele plaatsen de planperiode te verkorten; ze neemt dan

genoegen met een minder forse verhoging, die dan al na 15 of 20 jaar moet worden gevolgd door een volgende, hopelijk bescheiden maatregel.

Verlegging van de teensloot

Dit is een maatregel waarmee de stabiliteit van de dijk wordt vergroot. Volgens de analyse van Waternet is in bijna het gehele Gein de stabiliteit van de dijken onvoldoende. Er zou een zekere kans zijn op doorbraak, als het dijklichaam doorweekt raakt in tijden van overvloedige regenval. De dijk kan dan onderuit schuiven en aan de polderzijde de grond omhoog duwen. Maar als je nu de sloot aan de polderzijde dempt en circa 3 meter verder een nieuwe sloot graaft, is dit risico voldoende uitgebannen, in combinatie met de andere maatregelen. Deze oplossing wil Waternet toepassen op plaatsen waar de dijk grenst aan weilanden.

Een houten damwand in de teensloot

Deze maatregel dient hetzelfde doel en heeft hetzelfde effect als de verlegging van de teensloot. Door de houten damwand kan de dijk niet onderuit zakken. Deze oplossing stelt Waternet voor op veel plaatsen waar de dijk grenst aan erven en tuinen.

Compartimentering van het Gein

Compartimentering betekent dat het water in het Gein kan worden afgesloten van de rest van het boezemwater. Waternet wil daarvoor de al bestaande balgstuw in het Gein bij Driemond gebruiken en bij Abcoude ter hoogte van het aquaduct een voorziening aanbrengen. Mocht een noodsituatie dreigen omdat een dijk is doorgebroken, kan het Gein snel en eenvoudig worden afgesloten. Daarmee is de mogelijke schade beperkt. Door de compartimentering in combinatie met de maatregelen aan de teensloot wordt de veiligheid voldoende gewaarborgd en een desastreuze aantast-

ting van het mooie landschap voorkomen. Er zijn enkele delen in het Gein waar de situatie ingewikkelder is en waar de genoemde maatregelen niet voldoende zijn. Daar worden andere maatregelen voorgesteld. De belangrijkste uitzonderingen zijn:

- In Gein Noord ter hoogte van Eben Haëzer. Daar zou de dijk flink omhoog moeten en met slootverlegging zou het karakter van dit idyllische stukje Gein verloren gaan. Waternet komt hier met het voorstel om in het Gein, achter de woningen een damwand aan te leggen; aan de dijk zelf hoeft dan op dat stukje niet te worden gesleuteld.
- In Gein Noord is over een traject van circa 700 meter in de omgeving van de batterijen de weg te smal, zeker omdat de dijk daar moet worden verhoogd. In dat gedeelte wordt de dijk aan de binnenzijde verzwaard. Belangrijk voor het aanzicht is dat de hellingshoek van het talud dezelfde blijft.
- In de Kerkstraat en Stationsstraat ligt de dijk – de straat dus – te laag. Daar is het waterschap in overleg met de gemeente om in samenhang met het onderhoud van de straat op een later moment een maatregel uit te werken.

Waternet heeft per stukje dijk een eerste voorstel gedaan welke maatregel zou moeten worden toegepast. Het is een kwestie van maatwerk. Vanuit de klankbordgroep gaat Spaar het Gein met een aantal andere organisaties en bewoners de voorstellen van Waternet heel gedetailleerd en kritisch beoordelen. Hoewel de benadering naar ons idee dus positief is, kunnen we een eindoordeel pas geven, als de uitwerking per perceel duidelijk is. In een eerste fietstocht met de kaart en het rapport van Waternet in de hand stuiten we op een behoorlijk aantal vragen en onduidelijkheden. Daarover zullen we eerst in de klankbordgroep verder praten. Op een later moment zal Waternet, zo heeft zij toegezegd, met elke bewoner in overleg treden.

De definitieve vaststelling van de variantennota zal nog de nodige tijd vergen. Na vaststelling van het dijkverbeteringsplan (met uitwerkingen op detailniveau) volgt nog een formele inspraakprocedure. De uitvoering van het werk is nu gepland in 2012 - 2013.

Tjebbe de Boer

Wat heeft het bestuur de afgelopen periode gedaan?

12 december 2009: Het Cursusproject organiseert een avond over het Gein. Cor van Ewijk presenteert zijn foto's en weet er allerlei leuke anekdotes bij te vertellen. Jan Swinkels geeft een geweldig overzicht van de (schilder)kunst in het Gein. 30 belangstellenden, waarvan een aantal prompt lid wordt van onze vereniging. Cursusproject, bedankt! Lezers, een aanrader voor als zo'n avond ooit weer wordt belegd.

December 2009: we plaatsen de laatste kanttekeningen bij het bestemmingsplan buitengebied, voor het op 17 december door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Al met al zijn we niet ontevreden over het plan. Hoewel we niet op alle punten onze zin hebben gekregen, besluiten we om geen beroep in te stellen.

Januari en maart 2010: in twee bestuursvergaderingen buigen we ons o.a. over het ontwerp van de nieuwe website, de vraag of we eventueel willen meebetalen aan de Geindag (een initiatief van het collectief 'Kunstenaars in de klas'), de fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal, het zware en snelle verkeer in het Gein en de voorbereiding van de 18e Algemene Ledenvergadering, die in april op de agenda staat.

Februari: de winter duurt voort. Waternet studeert nog op de varianten voor de dijkverbetering. Enkele bestuursleden wagen zich op de schaats op het bevroren Gein.

Maart: in onze zoektocht naar interessante en onderhoudende sprekers komen we uit bij de Stichting Het Groene Hart te Woerden. Het Gein is ook Groene Hart en vanaf volgend jaar zijn we onderdeel van een grote Groene Hart gemeente. Goed om nieuwe relaties op te bouwen.

Eind maart nodigt Waternet ons na driekwart jaar uit voor een vergadering van de klankbordgroep. Ze hebben niet stilgezeten, zo blijkt. Veel onderzoek gedaan, goed nagedacht. Waternet kiest een genuanceerde benadering, met veel aandacht voor de waarden van het Gein. We zijn benieuwd hoe de uitwerking er concreet uit ziet, maar de uitgangspunten deugen.

20 april: de 18e jaarvergadering, wederom in de kantine van het Viscentrum. Een prima sfeer, boeiende sprekers en, zoals altijd weer, bijzonder waardevolle ideeën en suggesties uit de ledenvergadering. Als bestuur ben je niets zonder de leden.

Mei: Waternet stuurt het concept van de variantennota rond aan de leden van de klankbordgroep. Op de website van Waternet (agv.nl, zie onder plannen/dijkverbeteringsplannen/Het Gein) staan zo'n 20 deelrapporten met achtergrondinformatie. Studeren dus, maar het belangrijkste is dat je zelf ter plekke in het Gein bekijkt of de afweging van Waternet de beste is. Na een fietstocht met het rapport in de hand hebben we een lijst met 50 vragen en opmerkingen. *Wordt vervolgd.*

TB

De Broekzijder Molen

Zaterdag 8 mei was het bewolkt met af en toe een drupje regen, en totaal windstil. Dat was een tegenval, want het was Nationale Molendag. Geen machtig zoevende wieken dus bij deze zojuist prachtig gerestaureerde molen aan Gein Noord, maar wel een gastvrij onthaal en een leerzame rondleiding.

Vanaf 1985 beheert Ulrich Niessen de molen aan de Broekzijder polder, die hij bewoont met zijn vrouw Kitty, die een pedicurepraktijk heeft, en hun drie kinderen. Voordien was Ulrich vrijwillig molenaar op de molen die aan de linkerkant te zien is langs de A2 richting Vinkeveen.

Vanaf ongeveer 1900 beheerde Jan Verdonk de Broekzijder Molen, in 1944 werd hij vervangen door van Vliet, die er met vrouw en 7 (!) kinderen in woonde. Beneden in de kleine woonkamer

stonden twee bedsteden, en boven ook een aantal, en toch was er nog plaats voor een speciaal getimmerd bed, met ombouw tegen de hevige tocht, voor de hulpmolenaar, die van Vliet moest vervangen als die naar zijn 2e baan ging op de rubberfabriek Rubatex in Nigtevecht. Ook al moest van Vliet als het nodig was 24 uur per etmaal draaien, het was officieel maar een halve baan, dus een bijbaan was pure noodzaak.

De Broekzijder Molen, de noordelijkste molen van de provincie Utrecht, is een schepradmolen die de hele polder, 300 bunder groot, tot aan de twee kerken van Abcoude kon bemalen. Het is een achtkantige rietgedekte bovenkruier, het Zuid-Hollandse type, maar was in 1641 oorspronkelijk gebouwd als Noord-Hollandse binnenkruier. Naderhand is het kruierwerk (de staartbalk en het kruierad, met behulp waarvan de kap met wieken ten opzichte van de romp gedraaid kan worden) naar buiten verplaatst. Riet, waarmee ook de romp is gedekt, was een goedkoop en plaatselijk te winnen materiaal, dat bovendien licht van gewicht is. Stenen molens werden bij voorkeur gebouwd op zandgrond.

Het scheprad, dat als enige nog gerestaureerd moet worden, zit binnen in de molen, en heeft een vermogen van 30 kubieke meter water per minuut. Het rad draait bovenlangs richting polder, dus het water wordt onderlangs verplaatst.

Tijdens de restauratie van de molen is onder de kap heel wat opgeknapt en versleten onderdelen vervangen. Daarbij moest de 20 ton wegende kap van de romp gelicht worden. Dit werd gedaan door extra steunbalken te plaatsen en het geheel op te krikken. Daarbij kwamen ongelooflijke krachten op de romp te staan. Men kan zich voorstellen wat een enorme operatie dat was! Er zijn twee nieuwe wieken en een nieuwe roede (een roede bestaat uit twee wieken) geplaatst. De roedelengte is 26 meter. Door de opkomst van stoomkracht dreigden windaangedreven molens in de verdrukking te raken. Twee heren poogden onafhankelijk van elkaar de

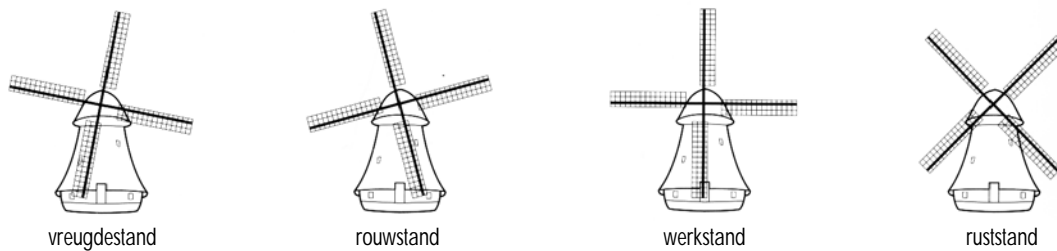

molens te verbeteren, zodat ze met minder wind toch konden draaien. De heer Fauëll ontwikkelde de "Fok-wiek", de heer Dekker kwam met de "Dekker-wiek". Beide systemen leken in eerste instantie te veel op elkaar. Fauëll was eerder met zijn octrooi-aanvraag en dus moest Dekker zijn idee aanpassen. De wieken van de Broekzijder Molen zijn als enige in Nederland gemaakt volgens een speciaal wieksysteem, namelijk het zogenaamde "spleet-Dekker" systeem (een verbetering van het Dekker-systeem). De molen kan daardoor al draaien bij een windsnelheid van 4 bft, in plaats van 5 bft. Als een molen een langere tijd niet draait, bijvoorbeeld in de zomer, zal de molenaar de wieken in de "ruststand" zetten (de wieken staan in X-teken). De wieken steken dan minder hoog uit dan in de "werkstand" (de wieken staan in +-teken), wanneer de molen in bedrijf is. Zo is er minder kans op

blikseminslag. Ook geboorte, huwelijk of overlijden kan men aan de stand van de wieken aflezen. Molenwieken draaien altijd tegen de klok in. Als de onderste wiek vlak vóór het laagste punt stil is gezet, de vreugdestand, is er een blijde gebeurtenis (komende), als de onderste wiek vlak ná het laagste punt is stilgezet, de rouwstand, is er een overlijden (gaande).

Sinds 1977 is de functie van de Broekzijder Molen overgenomen door het elektrische gemaal bij het Abcouder Meer. Afhankelijk van het weer, laat Ulrich de molen ongeveer 1x per maand draaien. Maar mocht het ooit nodig zijn, dan kan de molen zonder problemen weer zijn werk doen

GW

Het vervolg van de ligplaatsperikelen van bootjes in het Nauwe Gein.

Waternet heeft aan alle bootbezitters in het nauwe Gein medegedeeld dat het met ingang van juni 2008 verboden is een ligplaats in te nemen, dit vanwege nautische redenen. Waternet wil een vlot en veilig scheepvaartverkeer. Diverse booteigenaren hebben in reactie daarop een afmeervergunning bij het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht aangevraagd.

Door de protesten en acties van de werkgroep "Behoud van het vaarogenoegen langs het Nauwe Gein" [zie Nieuwsbrief nr. 25, red.], waaronder gesprekken met de Gemeente Abcoude en Waternet, werd de maat van de vrije doorvaartbreedte naar beneden bijgesteld. Voor alle bootbezitters langs het bredere deel van het Nauwe Gein was geen afmeervergunning meer nodig, zij mochten blijven liggen. Aan de vijf aanvragers van een afmeervergunning langs het smallere deel van het Nauwe Gein werd de vergunning geweigerd.

Hiertegen zijn zij bij de bezwaarschriftencommissie van het Hoogheemraadschap in beroep gegaan. De zitting was op 16 december 2009 en de negatieve uitspraak was op 12 februari 2010. Alle argumenten werden van tafel geveegd. Onbedoeld bleek dat 2009 een proefjaar werd met 955 brugbedieningen

(daarvoor gemiddeld 200 per jaar), wat niet tot klachten over de afgemeerde boten heeft geleid. Dit is officieel door de gemeente bevestigd. Omdat de door Waternet gewenste vrije doorvaartbreedte bij de brug, zeker ingeval van tegenliggend verkeer, over een afstand van 200 meter fysiek niet haalbaar

is, heeft Waternet uiteindelijk in dit gedeelte van het Gein een variabel eenrichtingsverkeer ingesteld. Dit wordt door de brugwachter op afstand bediend middels verkeerslichten.

Tegen de afwijzing van het Hoogheemraadschap betreffende de ligplaatsen zijn de vijf aanvragers in beroep gegaan bij de Rechtbank van Amsterdam, die na de zomer uitspraak zal doen. Onbedoeld hebben we er dan weer een proefjaar bijgekregen. Hartelijk dank aan de sympathisanten die ons moreel en financieel ondersteunen bij deze juridische gang.

Namens de werkgroep,
Henk van der Weijden

Wat een boom allemaal niet is

Midden in de stad ligt het bos. De bladeren van het bos zijn bezaaid met herfstbladeren, de geur van paddestoelen hangt tussen de stammen. Het is altijd de niet-boom die de boom maakt: De blauwe lucht waartegen zijn takken in de winter zwart afsteken, het zonlicht dat zijn bladeren in de zomer laat oplichten. Het kind dat nog niet heeft leren classificeren ziet van alles maar geen bomen. Groot en veelvormig staan ze voor hem en er zijn er zo veel van, welke kant hij ook opkijkt. Hij ziet de schaduw van de boom op het mos en denkt: ook dat is de boom.

Uit: boomstang, blad over bomen. **Auteur:** Annemiek Goudappel

Neem waar en tel mee!

Een goede inventarisatie van flora en fauna is van groot belang. Voor natuurbeheer en natuurbeleid in het algemeen, maar vooral ook voor de vereniging Spaar het Gein. Hoe meer soorten (bijzondere) dieren en planten het Geingebied blijkt te herbergen (of als doorgangsrouten kiest), des te groter de natuurwaarden van het Gein. Naast de grote landschappelijke en cultuurhistorische betekenis van het Gein vormen ook natuurwaarden een factor van belang om bestuurders voor je standpunt te winnen. Met een goede inventarisatie kun je plannen kritisch beoordelen op eventuele negatieve effecten op de natuurwaarden van het Geinlandschap.

Al enige tijd leefden er plannen om een goede flora- en fauna-inventarisatie van het Gein te organiseren. We waren daarom blij toen de Zoogdierverseniging zich tot ons wendde met het verzoek onze achterban te mobiliseren om bij te dragen aan de totstandkoming van een Zoogdielatlas Utrecht. De Zoogdierverseniging wil in drie jaar tijd zo veel mogelijk waarnemingen van in het wild levende zoogdieren verzamelen. Het gaat zowel om oude waarnemingen als nieuwe waarnemingen. Die waarnemingen worden gebruikt om uit te zoeken welke gebieden belangrijk zijn voor zoogdieren of welke routes ze gebruiken om van hun slaap- of kraamplaatsen bij hun voedselgebieden te komen. Daarnaast worden alle gegevens samengebracht in een boek. Naast verspreidingskaarten geeft het boek per diersoort een beschrijving van diens leefwijze en leefgebied, veranderingen in de tijd en beschermingsaspecten.

De zoogdierwaarnemingen kunnen via twee websites worden doorgegeven. Diezelfde websites bieden ook de mogelijkheid waarneming van vogels, planten en insecten door te geven. Als veel mensen dat doen, draagt dat bij aan de door Spaar het Gein beoogde brede inventarisatie van fauna én flora. Onder meer voor broedvogels, zoogdieren, (dag- en nachtvlinders, libellen) en paddenstoelen is er nog onvoldoende bekend.

Wat kunt u doen? OPROEP 1

U heeft in het verleden (uw waarneming mag teruggaan tot 1988!), of onlangs, of morgen, vast wel eens een plant, zoogdier, vogel of insect gezien waarvan u denkt dat vastlegging van belang kan zijn. Geef uw waarneming dan door! Wees niet bescheiden, want ook de registratie van minder bijzondere plant- en diersoorten is van belang. Je weet tenslotte nooit hoe het deze soorten in de toekomst vergaat. Dus als we nu alvast uitzoeken waar ze zich bevinden, zijn we voorbereid en kunnen tijdig maatregelen genomen worden.

Hoe kunt uw waarneming doorgeven?

U kunt uw waarnemingen van alle plant- en diersoorten doorgeven via www.telme.nl en/of www.waarneming.nl. Op beide websites moet u zich registreren. Dit is belangrijk, omdat de personen die bijzondere waarnemingen op juistheid controleren (de 'validatoren') dan eventueel contact met de waarnemer kunnen zoeken als ze over een waarneming vragen hebben.

Excursie en lezing

De zoogdiervereniging heeft aangeboden eens een excursie in het Gein te verzorgen en een lezing op een van onze vergaderingen te geven. Van dat aan

bod willen we graag gebruik maken. U hoort daar te zijner tijd meer over.

Commissie natuurwaarden; OPROEP 2

Het bestuur van Spaar het Gein heeft een commissie in het leven geroepen die een degelijke en actuele flora en fauna-inventarisatie voor het Geingebied gaat organiseren. Die commissie zal natuurlijk gebruik maken van al bestaande waarnemingen op internetsites en inventarisaties in diverse rapporten (onlangs nog heeft Arcadis een goede, maar beperkte inventarisatie gemaakt in het kader van de dijkverbeteringsplannen), maar zal ook eigen veldonderzoek verrichten. In deze commissie hebben nu zitting Jan Beekman (ecoloog), Ton Koekenbier, Anneke de Groot, Gay Jannette Walen en Tjebbe de Boer, maar de commissie heeft behoefte aan extra ondersteuning.

Leden die belangstelling hebben zitting te nemen in deze commissie, worden van harte uitgenodigd zich aan te melden bij Jan Beekman (ada-jan@xs4all.nl of 0294-285622)!

Rien Leemans

Nootmuskaat(mus)

De Nootmuskaat- of de Muskaatnootmus is een dier dat niet bestaat en nooit bestaan heeft en dat slechts in de verbeelding leeft. Met een druppeltje muskus en een minimum myristicine kan deze vogel veel hoger dan een doorsnee vliegmaschine en heel wat sneller, dankzij stuurknuppeltje en propeller.

Uit: Een absolute mus, mussenwoorden in tekst en tekening. **Auteur:** Wim Hofman; Uitgeverij Muller

Basiscursus Zoogdieren inventariseren

Zoogdieren zijn lastig waar te nemen, je ziet ze zelden doordat ze een verborgen leven leiden of 's nachts actief zijn. Vaak ben je voor waarnemingen van toeval afhankelijk of zal je er gericht op uit moeten om bijvoorbeeld muizen te vangen of sporen te zoeken. Om soorten te leren herkennen en te weten te komen waar je het best naar ze op zoek kan gaan, wordt in het kader van Zoogdieratlas Utrecht de 'Basiscursus zoogdieren inventariseren' gegeven.

Deze cursus richt zich op de grondgebonden zoogdieren. De cursus bestaat uit een theorie- en een praktijkdeel. Tijdens de theorie wordt aandacht geschonken aan verschillende inventarisiemethoden, leefwijze en herkenning van de diverse zoogdiersoorten in de omgeving van de cursuslocatie. Tijdens het praktijkdeel blijft tot op het laatste

moment spannend welke soorten we tegen zullen komen! Er wordt buiten in ieder geval naar nesten en sporen gezocht en zullen met inloopvallen muizen worden gevangen (levend!).

Muizenvalcontrole

Programma

- 10:00 Ontvangst
- 10:15 Muizenvallen controleren
- 11:00 Voordracht over zoogdieren inventariseren en herkennen (deel 1)
- 11:45 Koffie/theepauze
- 12:00 Voordracht over zoogdieren inventariseren en herkennen (deel 2)
- 12:45 Lunch
- 13:15 Het veld in op zoek naar sporen
- 16:00 Napraten
- 21:00 Muizenvallen controleren en vleermuizen luisteren met bat detector (optioneel)

Locatie

De cursus wordt gegeven in De Nienhof, een terrein van het Utrechts Landschap nabij Bunnik.

Kosten

De kosten bedragen € 45,- voor vrijwilligers en € 150,- voor professionals, die de cursus kunnen declareren bij hun werkgever (kosten excl. BTW). De kosten zijn inclusief cursusmateriaal, koffie, thee, lunch en avondeten.

Aanmelden

U kunt zich aanmelden bij de coördinator van de

Zoogdieratlas Utrecht:

dennis.wansink@zoogdierverseniging.nl.

Uw aanmelding is definitief als uw betaling binnen is op rekeningnummer 784924767 van de Triodosbank ten name van Steunstichting VZZ te Nijmegen. Annuleren van deelname aan de cursus is mogelijk tot twee weken voor de aanvang van de cursus. Daarna wordt het volledige bedrag in rekening gebracht.

Meld u aan voor Nieuwsmail op vernieuwde website!

De website www.spaarhetgein.nl is grondig verbouwd. Met welwillende hulp van het in Abcoude gevestigde LP Retail & Distributie is een overzichtelijke website ontstaan die eind mei de lucht in ging. Onderwerpen waar we ons mee bezighouden zijn nu gemakkelijker te vinden dan voorheen. Ook kunt u nu reageren op de aangeboden nieuwsartikelen. Interactief dus! Periodiek zullen abonnees op Nieuwsmail worden geïnformeerd over allerhande Geingerelateerde actualiteiten.

Als u nog nooit een Nieuwsmail heeft ontvangen, is uw emailadres nog niet bekend bij de webredactie.

Via de website kunt zich gemakkelijk voor Nieuwsmail aanmelden. Gratis en voor niets!

De hieronder afgebeelde 'header' (de afbeelding bovenaan de site) toont diverse aspecten van het Gein: de rivier zelf, een geknotte wilg, hoge dichte begroeiing aan een kant, openheid aan de andere kant en natuurlijk een boerderij: de levensader van ons fraaie Gein.

Neem snel een kijkje op www.spaarhetgein.nl

Wolkers Weetje

Wist u dat....Jan Wolkers ook helemaal weg was van het Gein?! Hij haalde er veel plantjes voor zijn volkstuin, die hij had aan de Amstel. Te vinden in zijn dagboeken.

**workshop bomen langs het gein
wandelen- dichten- tekenen- schilderen-
kunst kijken!
vier middagen in juni en juli door
Anneke de Groot**

**inschrijving z.s.m.
informatie op www.spaarhetgein.nl**

Oplossing zoekt problemen

Wel eens de uitspraak gehoord: "een kameel is een paard ontworpen door een commissie"? Zo'n 'kameel' kunt u nu in de praktijk bewonderen, daar waar de trein onder het Gein gaat: de kruisingen van de Kerkstraat en Stationsstraat met het fietspad over de Jan Swinkelsbrug. Er staan op een strook van ongeveer 50 bij 50 meter zo'n 20 borden het verkeer te regelen.

Een fraaie illustratie van de actuele vraag om minder regels, want op dit plekje is het flink uit de hand gelopen. En daarmee is nog niet alles geregeld: voetgangers en fietsers moeten nog gescheiden worden op de brug zelf....

Tegen de tijd dat je als fietser alle waarschuwingen in je opgenomen hebt, wordt je door een auto geschept, of als wandelaar op de brug door een fietser. Abcoude is een 30km-dorp, eenvoudig aangeduid bij de in en uitgangen van het dorp. Op de weg zijn haaiantanden geschilderd. De rest kun je met een gerust hart aan de verkeersdeelnemers overlaten. Scheelt een hoop in een lege overheidskas.

Oplossing: een openbare veiling op 26 juni om 12.00 uur op de plek van de overdaad. De overbodige borden worden bij opbod verkocht en de opbrengst gaat naar een goed doel.

AK

Fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal

Al langere tijd is er een plan om een fietsbrug te realiseren over het Amsterdam-Rijnkanaal nabij Fort Nigtevecht, Recent is er een convenant gesloten tussen verschillende betrokken partijen, de provincies Noord-Holland en Utrecht, het Kwaliteits-team Nieuwe Hollandse Waterlinie, Rijkswaterstaat (beheerder ARK) en Natuurmonumenten (eigenaar fort) om te komen tot een daadwerkelijke realisatie van de fietsbrug. Die brug was aanvankelijk gepland op een locatie ten zuiden van de Velterslaan en zou uitkomen aan de overzijde van het ARK in de weilanden nabij de voetbalvelden van DOB in Nigtevecht. Het aanvankelijk ontwerp, een Bailey-brug met grote op- en afritten, was al verlaten, ten gunste van een slanke boogbrug.

Na overleg met gemeenten en Dorpsraad Nigtevecht is men tot de conclusie gekomen dat een fietsbrug over het Amsterdam-Rijnkanaal veel beter past direct ten noorden van het fort, met een aanlanding op het uiteinde van de landtong van Rijkswaterstaat die zich aan de noordzijde van het sluis-/brugcomplex in Nigtevecht bevindt. Niet alleen is dat landschappelijk veel minder storend dan een brug geheel in open weilandgebied, de locatie geeft ook een directe aansluiting op de bestaande fiets en wandelroutes (zie kaart).

Op dit moment wordt door een werkgroep gestuurd op de haalbaarheid en de mogelijke ontwer-

pen voor de brug. Veel aandacht gaat daarbij uit naar de uitvoeringswijze van de op-/afritten. Mogelijk zal vanaf de Velterslaan een lange oprit om het fort heen komen (dus met uitzicht op het fort). Hoe de aanlanding er uit zal zien op de landtong is onduidelijk (wellicht in de vorm van een wokkel). Is de realisatie ten noorden van het fort inderdaad mogelijk en is er een bespreekbaar ontwerp, dan zullen in eerste instantie de gemeenten Loenen en Abcoude geïnformeerd worden, daarna vindt overleg plaats met lokale partijen, zoals de Dorpsraad Nigtevecht en Spaar het Gein.

Dennis Jannette Walen

Zwaluwen

Elke zomer rochtend het vrolijke gekwetter van de boerenzwaluwen in de lucht.

Het is een hele zwerm: ze hebben goed "geboerd" dit voorjaar.. Meestal blijft de zwerm huiszwaluwen, die bij een andere boerderij tegen de gevel is groot gebracht, apart van de wolk boerenzwaluwen. Maar af en toe mengt hun gesjirp zich met het klaterend gekwetter en trekken ze gezamenlijk op.

Het zomerse geluid van de gierzwaluwen, waarin

het verlangen naar zuidelijke streken weerklinkt, is om deze tijd sporadisch te horen en meestal hoog in de lucht: in augustus houdt deze soort het hier alweer voor gezien..

Hoewel het, wat bijzondere prestaties betreft, de gierzwaluwen zijn waarover hoog wordt opgegeven, is voor mij de boerenzwaluw kampioen in behendigheid, vaardigheid en samenwerking! Nadat, hier meestal rond half april, de eerste zwaluwverkenner (vaak nog alleen) aankomt om de oude nestplek in de veestallen te inspecteren, volgt al spoedig de tweede helft van het paartje en wordt het nest gerepareerd of opnieuw gemaakt. Met behulp van modder metselen ze een stevig kommetje, bijgehouden door wat ze zoal aan strootjes en dergelijke kunnen vinden.

Een poos lijkt het dan of er veel te weinig zwaluwen zijn teruggekomen uit het zuiden, zo stil blijft het. Alleen aan wat uitwerpselen is te zien dat er wel wat aan de hand is en af en toe scheert een zwaluw rakelings over je hoofd en verdwijnt door een kier inde staldeur om voedsel te stoppen in de wijd openstaande feloranje bekjes. Dan opeens is in de lucht het gekwetter te horen van het eerst uitgekomen broedsel dat moet leren vliegend voedsel aan

te nemen. Als ook het tweede broedsel is uitgekomen van de verschillende paartjes en de gezinnetjes zich hebben verenigd in de lucht, kun je genieten van hun behendigheid. De zwerm heeft nooit een vaste vorm, zoals bijvoorbeeld bij de spreuwenwolken, maar in een explosie van wegschietende pijlen vliegen ze dooreen en wordt de jongen geleerd kort maar snel te foerageren. Hoewel vooralsnog in korte ophoudingen tijdens de pijlsnelle jacht moeten ze toch leren heel snel de bekjes open te doen om de insecten over te nemen..

Als er hoge druk aanwezig is in de atmosfeer of in aankomst, zie je ze als veldleeuweriken stijgen in de lucht om daar als pijlvormige stipjes te jagen op de omhoog gestegen insecten.

Zijn er lager bij de grond (vaak onder invloed van lage druk) voldoende insecten, dan kun je pas echt genieten van hun acrobatiek. Vlakbij de boerderijen waar ze hebben genesteld schieten ze laag over de grond, soms zelfs vlak voor mijn fietswiel of rakelings scherend langs mijn hoofd: onfeilbaar, nooit rakend!

Geliefd is ook de dode treurwilg met zijn kale takken vlak boven het water: als het water voldoende zonnearmte heeft gehad zie ik de ouderparen vlak over het wateroppervlak schieten en meteen in een sierlijke boog weer omhoog naar de jongen die zich afwachtend en tsjilpend tussen de kale takken hebben verschanst. Nu en dan laat ééntje zich ongeduldig vallen en even is het of ouder en jong zich dansend aan elkaar vasthouden bij het overbrengen van voedsel. Later in de zomer leren ze vanuit de boom hetzelfde te doen als de ouders, rakelings over het

wateroppervlak scheren en al vliegend een slokje of een insect nemen zónder in het water te duiken..

Soms is er opeens paniek, het gekwetter klinkt niet meer kabbelend en vrolijk maar er schieten schrille waarschuwingsskreten door de lucht en als in een explosie schieten de zwaluwen alle kanten op. Vaak is er zo te zien niets aan de hand, een alarmoefening zouden wij mensen zeggen. Maar wanneer er een andere keer een klein fel groepje overblijft en de rest is verdwenen, zie ik tussen hen in iets vliegen wat lijkt op een te grote gierzwaluw, donker en bijna net zo behendig als zijn belagers, duikend en de aanvallers ontwijkend. Het groepje verdedigers jaagt de boomvalk (die het volgens de beschrijving in mijn vogelboek moet zijn) weg van de jongen en even later is de lucht weer opgeklaard en zwermen de zwaluwen weer vrolijk kwetterend boven mijn hoofd.

Het mooist zijn de momenten waarin het lijkt alsof de druk zorgende ouderparen even pauze nemen om te genieten van hun eigen capriolen: dansend in sierlijke bogen, scherend over het wateroppervlak en in korte ophouding snel een slokje nemend weer omhoog, werkelijk een prachtige voorstelling!

Met weemoed denk ik aan die andere voorstelling, wanneer alle zwaluwen zich, meestal omstreeks half september, in grote aantallen verzamelen en in zwermen oefenen voor de grote oversteek naar het zuiden: hun afscheidsfeestje!

Anneke de Groot

Geindag 2010 wordt 2011 !

Alles stond in de startblokken voor het kunsteducatie project Geindag 2010. Op 18 mei zouden de eerste drie van een hele reeks workshops starten op locaties langs het Gein. Daarmee zouden zo'n 300 basisschoolkinderen intensief aan de gang gaan met natuur en cultureel erfgoed in dit gebied. Dertien kunstenaars hebben daar een spetterend plan voor ontwikkeld.* Spaar Het Gein en de gemeente Abcoude ondersteunen het project inhoudelijk en financieel. Maar toezeggingen van de overige subsidiegevers lieten op zich wachten of vielen negatief uit. Eind april moesten de kunstenaars de knoop doorhakken. Ze moesten helaas concluderen dat er op dat moment onvoldoende geld beschikbaar was om een kwalitatief goed project te bieden.

Gelukkig wordt de pijn verzacht door zicht op voldoende financiering voor 2011! Tijdens de mei vakantie vielen alsnog enkele positieve honoreringen op de deurmat en een veelbelovende reactie van Leader Weidseveenweiden maakt het mogelijk om het project in 2011 volledig uit te voeren. Op de recente ALV van Spaar Het Gein is ook de door SHG toegezegde steun van ? 2000 voor 2011 weer op de begroting gezet, geweldig! Bij de gemeente Abcoude

ligt een verzoek om ook haar toezegging door te schuiven.

Volgend jaar doen een extra vijftal scholen uit het nabije Amsterdam Zuidoost mee. Zo wordt er voor Geindag 2011 enthousiast gewerkt aan toekomstig draagvlak voor het Gein.

Moon Wolters

*zie artikel in vorig SHG blad

Voor informatie± Moon Wolters, Kerkstraat 32B, 1391 HC Abcoude, tel. 0294 285736 of 06 20806861, info@moonwolters.nl.

Bosuilen in Abcoude

Iedereen heeft wel eens de roep van een bosuil gehoord. Als het niet in werkelijkheid was, dan wel in een film. In dat laatste geval probeert men daar een onheilspellende sfeer mee op te roepen. In werkelijkheid is er niets onheilspellends aan. Het bekende bosuilengeluid is de roep van het mannetje, waarmee hij zijn territorium aangeeft of waarmee hij een partner probeert te lokken. Het geluid van het vrouwtje is veel minder bekend, en kan het best omschreven worden als een luid "kuwiet".

De laatste maanden konden deze geluiden veelvuldig worden gehoord in de omgeving van het Nauwe

Gein. Een al jaren geleden opgehangen uilenkast werd dit seizoen eindelijk bezet door een bosuilenpaartje. Bosuilen broeden zeer vroeg, en in dit geval werden de eieren waarschijnlijk al gelegd in de tweede week van februari. Na 30 dagen broeden, en daarna een verblijf van ongeveer 35 dagen in het nest, "vlogen" de twee jongen uit. Van echt vliegen is op zo'n moment nog geen sprake, een bosuilenjong valt al flapperend op de grond en klimt dan, met behulp van nagels, snavel en vleugels, langs de boomstam omhoog! Al flapperend zal het de eerste dagen proberen in evenwicht te blijven op een tak. Overdag verschuilen de uilenjongen zich in een struik of bosje vlakbij het nest. Pas vanaf een leeftijd van ongeveer 50 dagen (gerekend vanaf het uitkomen van de eieren) kunnen jonge bosuilen zich goed vliegend van boom tot boom verplaatsen. Het geluid dat uilskuikens maken kan nog het best vergeleken worden met een aanlopende fietsband.

Nog ongeveer 2 maanden worden uitgevlogen jongen door de ouders, in de tweede maand in steeds mindere mate, gevoerd. Daarna worden ze geacht voor zichzelf te kunnen zorgen en moeten zij elders een eigen territorium zoeken.

Het uilenjong op de foto is ongeveer 50 dagen oud. De foto is gemaakt op 29 april 2010 door Kees Veldhuijzen van Zanten.

GW

Het bestuur van Spaar het Gein

Voorzitter:

Tjebbe de Boer 0294 28 4531 • deboermetz@chello.nl

Secretaris:

Anneke de Groot 0294 28 48 07 • f2ha.a.de.groot66@hetnet.nl

Penningmeester

Arnold van de Klundert 0294 28 57 36 • arnold@antenna.nl

Leden:

Femke Hak 0294 28 13 48 • femke.hak@ziezo.biz
Rien Leemans 0294 28 50 99 • rienleemans@chello.nl
Tom Snoek 0294 28 34 01 • snoek.mariashoeve@rumaweb.nl
Christiaan v.d. Anker • Christian_van_den_anker@hotmail.com

De Nieuwsbrief van de vereniging Spaar het Gein verschijnt tweemaal per jaar en wordt gratis aan de leden toegezonden. Lezers zijn van harte uitgenodigd om kopy in te zenden. Wij denken aan stukjes over onderwerpen die te maken hebben met de geschiedenis, de actuele situatie of de toekomst van het Gein. Voor het samenstellen en bijhouden van een archief willen wij graag beschikken over allerlei materiaal, geschreven teksten, dia's of foto's.

Redactie:

Arnold van de Klundert
Kerkstraat 32-B • 1391 HC Abcoude
Tel: 0294 28 57 36 • arnold@antenna.nl
Gay Jannette Walen
Stationsstraat 22 • 1391 GP Abcoude
Tel. 0294 28 48 50 • g.jannetewalen@hetnet.nl

Fotografie:

Kees Veldhuijzen van Zanten; Moon Wolters;
Gay Jannette Walen; Dennis Wansink.

Illustraties:

Anneke de Groot; Waternet; VanStreek nr. 1.

Vormgeving:

Pier 19 Grafisch ontwerpers Utrecht, Theo Snoek

Ja, ik geef mij op als lid van de Vereniging Spaar het Gein. U kunt zich ook via www.spaarhetgein.nl opgeven

naam:
straat:
postcode:
woonplaats:

Ik betaal € 8,- (meer mag ook) na ontvangst van een acceptgirokaart.

Opsturen naar:
Arnold van de Klundert,
Kerkstraat 32 b, 1391 HC Abcoude